

**НЕБОЛЮБОВА ЛАРИСА СЕРГІЙВНА**

Дисципліна «Історія світової музики»

**2 курс 3 семестр**

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Спеціалізація: «Фортепіано», струнні інструменти

Освітньо- кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

Викладач – кандидат мистецтвознавства, професор

**НЕБОЛЮБОВА ЛАРИСА СЕРГІЙВНА**

## **SYLLABUS**

(НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН СЕМЕСТРУ)

### **\* ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ.**

У цьому авторському курсі «Інструментальна культура західноєвропейської музики другої половині XIX століття» буде розглянуто провідні тенденції її розвитку з орієнтацію на мистецтво романтизму, поглиблене вивчення його художньо- естетичні засади, сучасна періодизація, національні модифікації, взаємовідношення з мистецтвом критичного реалізму, імпресіонізму, становлення нових жанрів та системи музично-виразних засобів. Курс передбачає оновлене трактування індивідуальних творчих методів композиторів –романтиків цього періоду. Паралельно буде розглянута проблема становлення нових національних композиторських шкіл. Від студентів очікується уважне слухання лекцій, вміння осмілювати запропонований музикознавчий матеріал та прагнути до самостійності мислення.

### **\* МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ:**

Навчальна дисципліна «Історія зарубіжної музики» читається у третьому семестрі у виконавців дві години один раз на тиждень. Цій розділ навчальної дисципліни має за мету збагатити інформаційний багаж студентів у даній сфері, значно підвищити рівень і обсяг самостійної роботи, удосконалити їх смакові критерії і навички в оцінках явищ світової музичної культури. Значно підвищуються вимоги щодо вміння самостійно аналізувати об'ємні та складні музичні твори – опери, симфонії, ораторії тощо.. Всі суто музичні феномени обов'язково вписуються в загальномистецький, культурний та суспільно-політичний контекст, що дозволяє оперувати масштабними категоріями і виявити історико – художній процес як багатогранну цілісність.

При викладанні матеріалу, що стосується музики другої половини XIX століття, доречним є поєднання цього з іншими орієнтирами в укрупненні: «Західноєвропейський музичний театр другої половини XIX століття» (формування музичної драми нового типу різних національних модифікацій),

«Початок становлення австро-німецького пізньоромантичного симфонізму» та «Головні типологічні закономірності становлення нових національних шкіл в Європі в ХІХ столітті». Це, з одного боку, надає можливість сконцентрувати увагу студентів на єдиній великій проблемі, поглибити розуміння історико-соціальної обумовленості специфіки її перетворення у різних культурах, а з іншого, спрямувати їх на логічне та аргументоване оперування даними крупних соціокультурних процесів. Це також має послужити базою для творчого втілення набутого вміння безпосередньо у свою професійну виконавську діяльність.

Метою курсу зумовлено такі **завдання**:

- засвоїти на новому якісному рівні головні філософсько-естетичні засади романтизму як художнього напрямку;
- оволодіти основними принципами періодизації романтизму та знати специфічні риси раннього, зрілого та пізнього періодів цього напрямку;
- вмти орієнтуватися у проблемі національних модифікацій романтизму;
- накопичувати інформацію щодо зв'язку суспільно-політичних та соціокультурних процесів з розвитком західноєвропейського музичного мистецтва;
- оволодіти на новому рівні поняттями музичної драматургії не тільки оперних, а й крупних інструментальних і камерно-інструментальних творів;
- усвідомити зв'язок музичної форми-структури твору з його образним змістом;
- орієнтуватися у філософсько-естетичних засадах змісту творів;

### **🕒 НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН:**

**Розклад занять: вівторок з 13.30 до 15.40** (онлайн: платформа ZOOM)

**Курс триває 20** тижнів (30 годин лекційних та 30 годин семінарських і практичних занять) та закінчується **іспитом**.

**До іспиту допускаються** студенти, які опрацювали увесь лекційний матеріал курсу (обов'язкова наявність належно оформленого письмового конспекту усіх лекцій у індивідуальному зошиті), відвідували не менш ніж 80 відсотків семінарів та брали участь з доповіддю що найменше у 2-х з них, виконали та вчасно здали усі письмові роботи.

**Іспит** складається з 2-х частин: письмова (музична вікторина) та усна (екзаменаційні білети – кожний з 2-х питань, формуються за темами лекцій та семінарських занять курсу).

### **ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ:**

До початку офлайн навчання лекції та семінари будуть проводитися на платформі **ZOOM**.

Поточні питання та обговорення здійснюються через e-mail.

**Прохання** використовувати комунікаційні платформи виключно у відповідності до завдань курсу.

### **👉 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:**

Передбачається, що вся робота, яку ви робите для цього курсу, складається з ваших власних ідей та спостережень. Кожного разу, коли ви представляєте думку, яка не є вашою, або представляє загальновідомий факт, ви повинні подавати її за допомогою **належного цитування** (як у письмових роботах так і в усних презентаціях).

Презентації, відео-лекції, тести та контрольні завдання є **авторськими матеріалами і конфіденційною інформацією** – їх не можна пересилати, зберігати чи передавати третім особам без дозволу викладача.

Письмові роботи, тести виконуються виключно **самостійно** у зазначений термін та висилаються на електронну пошту викладача.

У разі виявлення фактів порушень доброчесності чи конфіденційності (використання допоміжних джерел – якщо це не передбачено умовою завдання, списування, передача третім особам матеріалів курсу чи контрольних завдань/тестів) роботи усіх причетних **дискваліфікуються** і інформація про порушників надається до деканату у доповідній записці.

## **НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН:**

**Розклад занять: четвер вівторок з 12.00 до 13.30 і з 14.30 до 16.40**(онлайн: платформа ZOOM)

**Курс триває 18** тижнів (50% годин лекційних та 50% годин семінарських і практичних занять) та закінчується **заліком**.

**До заліку допускаються** студенти, які опрацювали увесь лекційний матеріал курсу (обов'язкова наявність належно оформленого письмового конспекту усіх лекцій у індивідуальному зошиті), відвідували не менш ніж 80 відсотків семінарів та брали участь з доповіддю що найменше у 2-х з них, виконали та вчасно здали усі письмові роботи.

**Залік провадиться в усної формі** з (музичної вікториною)

## **ОСНОВНІ МАТЕРІАЛИ КУРСУ**

1.Музыка Австрии и Германии XIX века. Книга 3./ М.: «Композитор», 2003. – 449 с.

2. История зарубежной музыки [ред. В.Смирнова].– С-Пб.: Композитор, 2001.– 626 с.

3.Неболюбова Л. Музыковедческие искания. Статьи. Творческие портреты. Учебно-методические материалы. / Л.Неболюбова – К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2020. – 504 с.

4. Музыка Австрии и Германии XIX века : в 3-х кн. – Кн. 2 / [ред. Т. Цытович]. – М. : Музыка, 1990. – 526 с.

5. Орджоникидзе Г. Оперы Верди на сюжеты Шекспира / Г. Орджоникидзе. – М. : Музыка, 1967. – 327 с.
6. Соловцова Л. Дж. Верди. – Изд. 3–е доп. и перераб / Л. Соловцова. – М. : Музыка, 1981. – 416 с.
7. Царева Е. Иоганнес Брамс / Е. Царева. – М. : Музыка, ,1986. –382 с.
8. Черкашина М. Историческая опера эпохи романтизма: (опыт исследования) / М.Черкашина. — К. : Музична Україна, 1986. —152 с.
9. Корчова О. Модерністські тенденції в пізній творчості Джакомо Пуччіні/ О.Корчова //Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. – Вип. 89: Сучасний оперний театр і проблеми оперознавства.– К.: 2010.– С.540 – 551
10. . Курт Э. Романтическая гармония и ее кризис в «Тристане» Вагнера / Э Курт. – М. : Музыка, 1975. – 551 с.

## ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.	Тема 1. Основні тенденції розвитку західноєвропейської культури XIX ст. Романтизм як худ. напрямок, його періодизація, функціональні особливості кожного з трьох етапів романтизму, специфіка пізнього етапу. Шляхи розвитку музичного театру XIX ст.	
2.	Тема 2. Музичний театр Р. Вагнера. Концепція «Gesamtkunstwerk» в теоретичних працях Р. Вагнера та шляхи її реалізації в художній практиці. Етапи еволюції оперної творчості Р. Вагнера. Від «Летючого голландця» до створення міфотворчої концепції тетралогії «Персня Нібелунга.	
3.	Тема 3. Творчі пошуки та високохудожні “узагальнення” Дж.Верди як творця італійського варіанту муз. драми. Вплив ідей Рісорджіменто на проблематику опер композитора. Періодизація творчості. Драматургічні принципи опер Верді різних періодів Шляхи оновлення традиційних драматургічних принципів жанру і перспективи.	
4	Тема 3. . Італійська опера на рубежі XIX-XX століть. Оперний веризм та його	

	представники П. Масканьї, Р. Леонкавалло. Музичний театр Дж. Пучіні як характерне виявлення перехідних художніх тенденцій тогочасної європейської культури.	
5.	Тема 3. . Французький музичний театр другої половини ХІХ століття. Жанрові ознаки французької ліричної опери та їх індивідуалізоване втілення в творчості Ш. Гуно, Ж. Массне. «Кармен» Ж. Бізе: багатовимірність жанрової природи та специфіка трактування національних театральних традицій.	
6.	Тема 1. Доля романтичних інструментальних жанрів у творчості композиторів ХІХ століття. Роль Ф. Ліста у формуванні нових композиційних моделей. Асиміляція в творчому методі композитора естетичних принципів французького, німецького, італійського та угорського романтизму	
7.	Австро-німецький симфонізм у контексті суспільного та музично-культурного життя Германії та Австрії останньої третини ХІХ – початку ХХ ст. Пізньоромантичні риси та драматургічні типи симфонічної творчості Й. Брамса і А. Брукнера.	
8.	Тема 2. Типологія становлення нових національних шкіл в Європі в ХІХ столітті. Інструментальна музика композиторів другої половини ХІХ – початку ХХ століть (Чехія, Норвегія, Фінляндія).	
9.	Тема 4. Музична культура Західної Європи кінця ХІХ – початку ХХ ст.: початок доби модернізму. Інтенсифікація тенденцій стильових трансформацій, жанрових пошуків, оновлення музичної мови..	
10	Консультація. Тести по курсу. Обговорення письмових робіт і індивідуальних докладів.	